

ANDREW

**CALEDONIAN
ROAD**

O'HAGAN

Vertaald door Hilje Papma en Marlies Weyergang

2024 Prometheus Amsterdam

PERSONAGES

- Campbell Flynn** – 52, kunsthistoricus en publiek figuur
Elizabeth Flynn – 54, therapeut, vrouw van Campbell
Angus Flynn – hun zoon, dj
Kenzie Flynn – hun dochter, voormalig model
Jake Hart-Davies – 24-jarige acteur
Atticus Tew – Campbell Flynns literair agent
Mirna Ivoš – Campbells redacteur en uitgever in Londen
Moira Flynn – Campbells zus, 50, advocaat en parlamentslid
Sir William Byre – Campbells beste vriend, winkelmagnaat
Lady Antonia Byre – Williams echtgenote, bekend columnist
Zach Byre – zoon van William en Antonia, milieuactivist
Milo Mangasha – student, woont aan Caledonian Road
Ray Kennedy – Milo's vader, 50, taxichauffeur
Zemi Mangasha – Milo's overleden moeder, onderwijzeres
Mevrouw Voyles – 70, huurder van de Flynns
Candy, hertogin van Kendal – Elizabeths zus. Bijnaam: Honnepon
Anthony, hertog van Kendal – Candy's echtgenoot. Bijnaam: Snuitje
Emily, gravin van Paxford – moeder van Elizabeth en Candy, 86
Travis Babb – Milo's beste vriend, drillrapper, bekend als Ghost 24
Vicky Gowans – William Byres vriendinnetje, 23
Ashley-Jo Abbot – Kenzie Flynns partner, modeontwerper; bekend als A.J.
Izzy Pick – baas van modehuis Monastic
Liang – haar assistent
Aleksandr Bykov – Russische oligarch, bijna 60
Yuri Bykov – Aleksandrs zoon, 24
Heidi Mae Adkins – Campbells Amerikaanse uitgever
Devan Swaby – bekend als **Big Pharma**, 22, vriend van Milo en Travis
Lloyds – echte naam **Jeremiah Beckford**, vriend van Milo en Travis
Gosia Krupa – Milo's vriendin, 25

Bozydar Krupa (ook bekend als Boz en Bozy) – Gosia's broer, 35
Mevrouw Krupa (Cecylia) – Poolse moeder van Gosia en Bozydar, 62
Andrzej Krupa – Cecylia's echtgenoot, overleden in 2001
Feng – schuilnaam van de spil in een mensenhandelnetwerk
Stefan Popa – Roemeen, fixer en hoofd beveiliging van Yuri Bykov
Jakub Padanowski – 28, uit Białystok
Robert – 22, Jakubs geliefde
Meneer Hazari (Babar) – Jakubs huisbaas in Leicester
Rupert Chadley – hoofdredacteur van de *Commentator*
Nicolas Lantier – Yuri Bykovs Belgische kunsthandelaar, 30
Lord Scullion of Wrayton (Paul) – parlamentslid voor Labour, 65
Lord Haxby of Howden (Colin) – parlamentslid voor Tories, 43
Carl Friis – Deens kunstenaar, Lord Haxby's echtgenoot
Tara Hastings – journalist voor de *Commentator*
Sluggz – rapper, woont in Deptford, echte naam **Sebastian Legland**
Astrid – Angus Flynns vriendin, chutney-erfgename
Meneer Skene – advocaat van de hertog van Kendal
Professor Jennifer Mearns – hoofd van de afdeling Engels van UCL
Professor Gwenith Parry – docent (auto)biografische fictie van UCL
Mevrouw Frisby – conrector van Framlingham College
Bisschop Cree – uit Diss in Norfolk
Fergus – assistent in de spa van Hinderclay House
Fatos – mensensmokkelaar
Gerry O'Dade – vrachtwagenchauffeur, twintiger
Charlo Sullivan – vrachtwagenchauffeur, twintiger
Aasim – manager van een kledingfabriek in Leicester
Shah – Aasims zoon
Sun Zetao – architect uit Peking
0044 – bendelid, werkelijke naam **Damon Taylor**
Cassie Tom – Engels topmodel

BOEK 1

LENTE

1

PICCADILLY

Campbell Flynn, een lange, knappe man van tweeënvijftig, was een vat buskruit in een maatpak van Savile Row, een man die geloofde dat zijn jeugd zo ver achter hem lag dat hij daarvan niets meer te vrezen had. Hij had geheimen en zorgen, maar door het taxiraampje zag hij de kathedraal van St. Paul op Ludgate Hill stralen en de engelen van Londen stonden aan zijn kant. Ter hoogte van Shaftesbury Avenue snoof hij zijn eigen geurtje op, een zweem van Mitsouko's perziken, en keek omhoog naar de gebouwen. EEN DROOM HERBOREN stond op de luifel boven *Les Misérables*, en hij genoot even de sensatie van applaus. Ach, zoals schuldgevoel en ijdelheid zich ontwikkelen in de doorsnee hedendaagse witte liberaal. Campbell nam anderen niet half zo serieus als zij zichzelf namen, wat zijn eerste grote vergissing was. De tweede was de aktetas met drukproeven die hij die dag bij zich had.

Op Piccadilly Circus reed hij langs een enorme videoreclame van Koreaanse jongens met roze haar, dansend in de zon, die overging in een tweede reclame, voor sportschoenen: DE STRAAT IS VAN JOU. Campbell staarde omhoog door het glazen dak van de taxi en dacht aan Elizabeth, die heerlijk op het platteland zat terwijl hij de gevaren van de grote stad moest trotseren. Hij wilde zelf graag geloven dat hij zich met de jaren had leren beheersen. Het gps-scherm van de chauffeur gaf aan: 'Donderdag 20 mei 2021. Temperatuur: 16°C. Zonnig, gevolgd door buien.'

De taxi stopte bij boekhandel Hatchards. Zijn eigentijdse biografie van Vermeer was tijdens de lockdown verschenen en had hem ver buiten zijn eigen vakgebied bekendheid bezorgd. Hij kon zich verschillende passages uit de recensies woord voor woord herinneren. 'Het is in de geschiedenis van de kunstbiografie een zeldzaamheid dat een mysterie zo levendig wordt belicht,' schreef *The Times*. Volgens de *Financial Times* was het 'een werk van betoverende empathie, dat de ziel van de kunst zelf raakt'. Het boek leek zijn

vele lezers te willen vertellen dat niet gekend worden een wezenlijk kenmerk van een artistiek leven is, en misschien wel van alle levens. Hij was ook een beetje beroemd geworden onder de jeugd dankzij een BBC-podcast die geregeld viraal ging, *Het onbehagen in de cultuur*, een diepteonderzoek naar de oppervlakkigheden van deze tijd, en toch maakte hij zich bijna voortdurend zorgen over geld en over zijn onvermogen zo rijk te zijn als wel zou moeten.

Na een aantal stapels van zijn magnum opus te hebben gesigneerd, dat schatplichtig was aan realiteit, improvisatie en verdichtfels, verliet hij Hatchards en zag op de hoek bij Fortnum & Mason Yuri Bykov op zich afkomen, de zoon van de corrupte Russische zakenman Aleksandr Bykov. Campbell had hem een paar keer ontmoet bij officiële gelegenheden, en nu zag hij hem samen met de acteur Jake Hart-Davies, een knappe jongeman die hij kende uit tijdschriften en van de tv. De acteur nam op straat een hoop ruimte in, zo leek het tenminste, zoals je wel vaker zag bij mensen die belang hechten aan hun privacy.

‘Hallo, professor Flynn,’ zei Bykov junior. Elegant, aanstellerig, met kort, peroxideblond haar, stelde hij de acteur aan hem voor en ze schudden elkaar allemaal de hand. Het stel kwam net van de London Library met een stapel boeken over Shakespeare. ‘Het is een heel project,’ zei Hart-Davies. ‘We dalen af in de krochten van de menselijke ervaring.’

‘Wat leuk,’ antwoordde Campbell. Hij keek naar Bykov. ‘Het verbaast me dat je tijd hebt voor toneelstukken, met al die huizenkoperij voor je ouweheer.’

‘U bent zó geestig,’ zei Yuri met een koket handgebaar. Harrow had hem een prachtig Engels accent bezorgd, maar hij dacht als een Rus. Geen van beiden leken ze last te hebben van de regen; de acteur al helemaal niet, die droeg een T-shirt met daarop de tekst REDUNDANT, en streelde zijn eigen biceps. Het kon Campbell niet ontgaan, die zelfverzekerdheid en die onbevangingheid, en hoezeer de man in zijn nopjes was met zichzelf. Hij bedacht ineens dat de Rus zijn zoon kende van school. ‘Angus, *oh my God!*’ zei de kerel. ‘Wat een kaliber. En die dochter van je, zo’n schoonheid!’

‘Dat zal ik maar als een compliment opvatten.’

Campbell kende de verhalen: hoe deze jongen altijd had willen loskomen van zijn Poetin vrezende vader, om zijn eigen vriendengroep te vormen. Een van Campbells oudste vrienden was William Byre, een zakenman verwickeld in een financieel schandaal dat steeds groter werd. Byres zoon Zach had in Oxford gestudeerd met een deel van diezelfde klik. Het was een klein we-

reldje en alle verhalen over feestjes, drugs en buitensporige dronkenschap kwamen regelrecht over de M40 Londen binnenrijden. Maar dat ging nooit over Zach, die nu een slimme en bevlogen aanhanger van Extinction Rebellion was en te vaak door zijn ouders belachelijk werd gemaakt. Hij zei dat Yuri alleen maar op St John's was aangenomen omdat zijn vader een leerstoel Klimaatverandering financierde. Campbell herinnerde zich de woorden van Zach: 'Was vervuiling een olympische sport geweest, dan was Aleksandr Bykov Usain Bolt. Sneller dan wie ook helpt Bykov de planeet om zeep.'

Yuri glimlachte alsof hij meer wist dan anderen. 'Ik was pas op een feestje in São Paulo waar je zoon draaide. Fantastisch,' zei hij.

'Ja, die reist heel wat af.'

Campbell keek op zijn horloge.

De acteur vertelde dat ze op weg waren naar Yuri's huis in het Albany om de boeken achter te laten, waarna ze bij Oswalds op Albemarle Street zouden gaan lunchen.

'Leuk kennisgemaakt te hebben,' zei Campbell.

'Laten we binnenkort eens wat drinken,' zei Jake.

'Waarom niet,' antwoordde Campbell en hij keek nog eens goed naar hem.

Plotseling ging het harder regenen. Hij sloeg de richting van zijn bestemming in en viste uit een lucht die zwanger was van benzinedampen een idee. Hij keek achterom naar de twee jongemannen, en de acteur keek ook om. Die uitwisseling van blikken leek geen toeval te zijn, en er borrelde een planetje op bij Campbell.

Atticus, Campbells agent, koos uit principe altijd de tafel in de rechterhoek, de oude tafel van Lucian Freud, en Campbell spotte hem zodra hij The Wolseley binnenliep.

Atticus glimlachte en vouwde zijn *New Statesman* op. Campbell ging zitten en zette zijn tas in de hoek.

'Ik wil je wel een hand geven, maar mijn vrouw is nog steeds paranoïde,' zei Atticus. 'Ze is Amerikaanse.'

'Ik weet het,' zei Campbell. Hij kon altijd zichzelf zijn bij Atticus, wat hij als een extra bonus van hun professionele vriendschap zag. 'Ze heeft die Bloomsbury-cottage in Sussex die je voor te veel geld voor haar hebt gekocht helemaal volgeplempt met gouden kranen.'

'Nee, dat klopt niet,' zei Atticus. 'Dat was Nicky Haslam.'

'Ik geloof je niet. Nicky is van de hondenmanden in de vorm van bedoeïenentent, niet van Qatarglitter. Heb je al besteld?'

Atticus Tew was eenenzestig en zag er altijd hetzelfde uit. Campbell wist zeker dat hij geregeld highlights liet zetten bij Jo Hansford in South Audley Street. Hij had hem daar een keer zien zitten met een hele vloot rechthoekige zilverpapiertjes op zijn hoofd. Campbell was dol op Atticus' stijl van magnaat annex boekenwurm: custardgele ribbroeken, geruite hemden van Harvie & Hudson, gebreide stropdassen en tweedjasjes, alsof hij net op korhoenders was wezen jagen. Campbell luisterde hoe de vertrouwde stem van zijn agent het menu doorliep, terwijl hij onder het genot van een glas stroperige champagne wat knikjes en zwaaitjes van de andere kant van de zaal in ontvangst nam. De digitale kunstenaar Carl Friis en zijn echtgenoot Lord Haxby zaten er in het rond te turen.

‘Hoe is het met de schone Elizabeth?’ vroeg Atticus.

‘Ze heeft last van het legesofasyndroom,’ zei Campbell. ‘Ze mist haar patiënten en zegt dat alles via Zoom een soort toneelstukje wordt.’

Het was dag drie van de heropening. Het personeel droeg nog mondkapjes. Campbell en Atticus namen altijd hetzelfde, een manier om te laten zien dat ze in wezen gelijk waren: escargots à la bourguignonne au pastis, steak tartare met friet, een fles Pauillac de Lynch-Bages, 2016. Atticus sopte een broodkorst in de wijn, over dat soort dingen dacht hij niet na, en vroeg wat er in Campbells tas zat. ‘Je zei dat je iets voor me had. Of iets voor de wereld, vrind.’

‘Laten we eerst lunchen.’

‘Nou, ik moet zeggen, dat essay van jou in *The Atlantic* is wel zes keer de wereld overgegaan. “De kunst van wroeging”. De liberalen voelen zich onzeker over hoe ze spijt moeten betonen, over hoe ze waarachtig kunnen zijn terwijl ze zich een tikje schuldig voelen. En dan kom jij en laat zien dat het alleen maar om genotzucht gaat.’ Atticus haalde een knipsel uit zijn zak. Het was een opiniestuk uit *The New York Times* van de vorige dag. “De auteur is een held van de geesteswetenschappen,” schrijft de columnist. “Een podcaststrijder die kunstcritiek beoefent zoals de grote Matthew Arnold het bedoeld had: om het leven ter discussie te stellen. Hij gebruikt zijn geleerdheid om alles ter discussie te stellen, van Adam Smith tot vampierromans. Tieners laten katten en capibara's zijn woorden uitspreken op TikTok.” En dan citeert hij jou: “We draaien mee in de systemen die mensen onderdrukken, we varen er wel bij, en we denken dat we ons schoonwassen met plechtige protestmarsen en Twitter-slogans voor gelijkgestemde vrienden. Welkom bij de orgie van de witte wroeging.”

Campbell vond het fantastisch zijn eigen rake woorden uit de mond van zijn zeer gewaardeerde agent te horen. ‘Klare taal,’ zei hij.

‘Je hebt er in elk geval ieders aandacht mee.’

‘Zeker die van mijn studenten, kan ik je vertellen.’ Campbell viel even stil. ‘En dat is al een tijdje zo. Ik leer van hén.’

‘Boeiend.’

‘Liberale lafheid is net zo erg als elke andere soort.’

‘Tuurlijk, vrind.’

‘En ik zou, om met Lillian Hellman te spreken, nooit m’n geweten verloochenen om met de tijd mee te gaan.’

‘Niet vergeten adem te halen,’ antwoordde zijn agent. ‘Je bent minder on-aantastbaar dan je denkt, als ik het zeggen mag.’

Campbell hief zijn glas en bracht het naar zijn lippen.

Soms moest hij Atticus negeren.

‘Ik moet meer verdienen. Lizzie zegt dat ik geld uitgeef als een dronken matroos...’

‘Je vrouw heeft maar één ondeugd,’ zei Atticus. ‘Ze vergeeft je te makkelijk.’

Geld: een Engels mysterie dat zelden wordt ontrafeld. Campbell en zijn vrouw spraken eigenlijk nooit over financiën; ze deden om het hardst of dat allemaal onzin was. Toen ze trouwden kochten ze een klein huis in Belsize Park, dat nu vijfmaal zoveel waard was. En toen erfde Elizabeth het buitenhuis van haar vader. Campbell en zij hadden ieder hun eigen bankrekening en daarnaast een gezamenlijke voor lopende zaken en schoolgeld. Dat ging best goed. Toen ze besloten meer op stand te gaan wonen op Thornhill Square gebruikten ze al het geld van Belsize Park, plus een privélening die Campbell had afgesloten. Zij was zo onder de indruk van zijn verhalen over boeken- en radiodeals dat hij er nooit toe was gekomen op te biechten dat de lening afkomstig was van William Byre (een man die zij nooit had gemogen) en dat hij die stukje bij beetje met rente afbetaalde, op die wat stiekeme herenclubmanier, wat hij uit gêne met niemand had gedeeld. Zo zat het. Zo dus, en daar kwam bij dat hij gestopt was met belasting betalen. Elizabeth had wat eigen vermogen, er kwam geld binnen uit haar psychotherapiepraktijk en van Campbells werk, maar het was een vreemde conventie in hun huwelijk, bijna seksueel getint, dat er over geld niet werd gesproken. Hij schoot in paniek bij de gedachte dat hij het Elizabeth zou vertellen. Het was gênant en Elizabeth had van huis uit meegekregen dat het onbeschaamd was. Ze was opgegroeid met onzichtbaar geld. Ze had geen belangstelling voor haar moe-

ders rijkdom en ze vond het amusant dat Campbell zo op de gravin gesteld was, maar de waarheid was dat hij op haar rekende voor een gemakkelijke, veilige toekomst.

Tegenover zijn klanten deed Atticus altijd alsof alles goed zou komen. Hij sprak over aanbiedingen die hij had gekregen. Campbell luisterde maar half en bestudeerde over de schouder van zijn agent de sociale interactie in de zaal. Carl Friis, bedacht hij, die kunstenaar aan dat tafeltje, moest wel een internationaal toonbeeld van artistieke aanstellerij zijn. De jonge Deen was heftig aan het oren. Een van zijn zwaar beringde handen hing over de tafel. ‘Ken je die man daar?’ onderbrak Campbell Atticus’ verhaal.

‘Wie?’

‘Carl Friis. Die zogeheten digitale kunstenaar.’

Atticus scheurde een stuk brood af. ‘Ja, maar ik heb geen flauw benul wat digitale kunst eigenlijk is,’ zei hij.

‘Het gaat om NFT’s. Dat betekent dat je het niet aan de muur kunt hangen. Je krijgt een token en dan gaat het de blockchain in.’

‘Wat voor chain?’

‘Laat maar.’

‘Komt op mij over als oplichterij,’ zei Atticus.

Campbell sloeg zijn ogen neer. ‘In een artikel voor het blad van de Tate schreef hij dat de afbraak van Charles Rennie Mackintosh’ kunstacademie in Glasgow een kunstwerk op zich was. De vernietiging.’

‘Dat is echt afschuwelijk.’

Het was raar: Friis was een van die mensen die Campbell beter had leren kennen omdat zijn kinderen wat met die vent hadden. Levensmotto: nooit met je kinderen wedijveren over wie het relevantst is. Voor *Artforum* was Campbell ooit met Friis naar een berg in Zwitserland geweest waar een kunstenaar met de naam Not Vital een huis had gebouwd dat automatisch in de grond kon zakken. Het was een beeld dat Campbell was bijgebleven: hoe hij zittend in het donker de berg in zakte, terwijl Not Vital erbij stond te glimlachen en Friis’ ogen straalden.

‘Goeie god. Hij komt hierheen.’

Deze types lopen allemaal alsof ze op de catwalk zijn, dacht Campbell. Hij glimlachte geforceerd. ‘Ik wil jullie niet storen, maar m’n beste, ik ben helemaal ondersteboven van uw artikel in de *Atlantic*,’ zei Friis.

‘O, dank je.’

‘We proberen allemaal onder deze ellende uit te komen. Van de sámen-

leving, bedoel ik.’ Het kostte Campbell een fractie van een seconde om te bedenken dat het woord ‘samenleving’ alleen werd gebruikt door mensen die nooit iemand tegenkwamen die niet precies was als zichzelf. ‘Ik wil u dolgraag vertellen over de expositie die ik dit jaar heb,’ vervolgde Friis. ‘Voor de Gagosian-galerieën, en hij gaat het hele idee van schoonheid onderuithalen. Schoonheid is dood. Passé. Weg met alle schoonheid. Héérlijk, toch?’

Campbell voelde zich helemaal opleven. Dat is wat verontwaardiging doet met een criticus.

‘Dus die expositie zelf bestaat wel echt?’ vroeg Atticus.

Friis’ handen schoten alle kanten op. ‘Het wordt de allergrootste tentoonstelling van beschadigde kunst ooit. Denk aan door brand beschadigde impressionisten, landschappen met waterschade. Helemaal heerlijk! Het zou geweldig zijn als u een essay voor de catalogus schrijft, professor Flynn. Als het zover is. In oktober.’

‘We zullen zien.’

Het leek wel alsof de kunstenaar glitter op zijn oogleden had. Hij roffelde op de tafel en liep terug naar zijn echtgenoot, die bezig was met zijn telefoon. Lord Haxby gold in Noord-Engeland als een van de grote figuren van de Conservatieve Partij.

Campbell was er niet helemaal over uit hoe hij zich voelde: het ene moment dacht hij dat hij zou omvallen van het lachen, en het volgende dat hij in de grond wilde zakken. ‘Ik heb een student met een aangeboren talent om onze moraal in twijfel te trekken.’

‘Dat is tegenwoordig de enige missie van iedere student,’ zei Atticus.

‘Ik vind hem wel interessant.’

De agent kuchte. ‘We hadden het over geld.’

‘O ja. Rekeningen.’

‘*Harper’s* wil een vaste column. En Stanford blijft maar doorgaan over een serie lezingen volgend jaar.’

‘Misschien. Ik denk het niet. Ik wil iets nieuws.’

Atticus haalde nog een vel papier tevoorschijn. ‘*New York Magazine* komt met een voorstel voor meer stukken over mode.’

‘Je weet dat ik morgen dat optreden heb. Kenzie heeft me erbij gehaald.’

‘Dat modehuis, ja. Die vent van *T Magazine* en die nieuwe van *Vogue* zeggen dat de ontwerpers heel blij waren met je verhalen.’

‘Atticus, dat is geen compliment. Die ontwerpers zien bijna nooit iemand die niet de hele dag over rok lengtes, accessoires en Beyoncé praat.’

‘Klopt, klopt,’ zei Atticus. ‘Jouw belangstelling voor stijl is ongebruikelijk.’
Met iets van weemoed in zijn stem zei hij: ‘Mijn moeder hield van kleding. Ze verdiende haar geld met naaiwerk.’

‘Het is je dus met de papelepel ingegoten,’ zei Atticus.

Campbell werd onrustig.

‘Als je iets schrijft dat langer is dan een tweet vinden moderedacteurs je al Nobelprijswaardig.’

‘Ik geef alleen maar verzoekjes door, m’n vrind. Jij zei dat je meer wilde binnenharken...’

‘Bittere noodzaak. Ik run een internationale onderneming op het inkomen van een freelancer.’

‘Het is geen slecht inkomen.’

‘Twee huizen, Attu.’

‘Klopt, klopt.’

‘Islington, Suffolk. De rekeningen! De léningen. Weet je dat Angus tien-duizend verdient op een avond, alleen maar door op een feestje te zijn?’

‘Hij is een dj. Dat is wat zij doen.’

Hij was blij dat zijn kinderen hun eigen wereld hadden en geld dat niet het zijne was. Of misschien was dat laatste lastig. Anders dan hij hadden zij kunnen beginnen met heel wat bagage, al die stimulans, en nu lagen ze mijlver op hun vader voor. Op dit soort momenten, de momenten waarop het over geld ging, moest hij altijd aan de zwager van zijn vrouw denken, rijk en afschuwelijk. Campbell verstijfde en keek Atticus aan met de vertrouwdheid van jaren. ‘Je hebt die zwager van mij toch wel eens ontmoet?’

‘Ja, natuurlijk. Meneer de hertog.’

‘De hertog van Kendal. Een absolute charlatan.’

‘Dat zal ik niet bestrijden.’

‘Mijn zus zou eigenlijk in een onderzoekscommissie naar Russische corruptie van het Lagerhuis zitten.’

‘Hoe gaat het met Moira?’

‘Meedogenloos, zoals altijd. Ze had wat vragen opgeworpen in de Kamer. En vervolgens trok ze zich terug uit de hele zaak omdat zijn naam opdook.’

‘Jeetje. De hertog?’

‘Er is niks bewezen. Alleen geruchten.’

Atticus onderbrak zichzelf en nam een slok. ‘Ik herinner me hem. Schots geruite broek. Verschrikkelijke pummel. Slecht gebit. Zijn vrouw heeft een biologische boerderij.’

‘Ja.’

Atticus begon over andere aanbiedingen te praten. Een documentaire voor HBO. Een paar afterdinnerlezingen op de Queen Mary 2, van Southampton naar New York. ‘Dat kan zeker een aardig sommetje opleveren om wat aan je inkomen te doen.’

‘Dat is het nou net: ik kan het woord “inkomen” niet meer horen.’

Terwijl hij naar de ingang keek, zag Campbell een blauwe toeristenbus, en zonder het aan iemand te laten merken, werd hij zich bewust van een verschuiving in perspectief, de kamer leek plotseling groter en de ruimte een gapende kloof. Deze incidentele ruimtelijke problemen, de duizeligheid, een verlies aan vaste grond: het waren recente ontwikkelingen, hier in dit domein van mannen op leeftijd. ‘Nou ja, je weet dat ik behoefte heb aan iets totaal nieuws.’

‘Nieuw is altijd goed,’ zei z’n agent.

‘Ik moet morgen iets doen voor Monastic, dat modehuis. Ik moet met een paar woorden komen voor hun nieuwe campagne. Shetlandwol en weverijen, en booreilanden of zoiets. En er is ook een parfumoverleg. Ze zijn vastbesloten dat ik de naam voor op de fles moet bedenken.’

‘Ja, voor de geur. Daar zit het geld in.’

‘En daarna ben ik vrij, toch?’

‘Bijna. Ze willen dat je in februari voor de lancering dat Engelse supermodel interviewt voor de Amerikaanse *Vogue*.’

‘Cassie Tom.’

‘Ja, die.’

‘En dan is het afgelopen, Atticus? Klaar. Finito. Het was leuk en goed voor het contact met de kinderen, maar het is nu genoeg.’

Campbell tikte even op zijn aktetas. Hij bestelde twee glazen calvados. Hij kende deze: Dupont 1988. Het voelde vreemd om de drukproeven tevoorschijn te halen. ‘Ik zou over Rembrandt en spiegels moeten schrijven.’

‘Weet je zeker dat je je naam er niet op wilt?’ vroeg Atticus. Hij wees naar de tas. ‘Auteur anoniem?’

Campbell wachtte. ‘Wat vind je ervan?’ vroeg hij. ‘Als genre?’

‘Zelfhulp is geen literatuur, het is genezing. Of publiciteit. En het is verdomd lucratief. *The New York Times* heeft een aparte bestsellerlijst voor deze boeken moeten maken. Ik ben er nu een aan het lezen: *De stoïcijn als held*. Geweldig. Eventjes gaan pissen wordt een opera in tien bedrijven.’

‘Dat is wat me nu bezighoudt. Als dit soort boeken eenmaal verkoopt,

dan is er geen houden meer aan. Maar het interesseert me ook als een soort kunstexperiment.’

‘Ik volg je,’ zei Atticus. ‘Je krijgt een flinke cheque. Het draait om het geld’ – hij telde met één vinger – ‘en het is een kunstexperiment’ – vinger nummer twee – ‘en je vindt het spannend om een geheim te hebben.’ Hij ging zachter praten. ‘Jij wilt het allemaal, Campbell. Dat willen alle schrijvers. Ik snap het.’

Campbell trok de drukproeven uit zijn tas. Hij friemelde aan de hoekjes, bladerde wat en gaf ze toen aan Atticus.

‘De Amerikanen hebben het voortouw,’ zei Atticus terwijl hij ze aanpakte. ‘Ze zijn met het omslag bezig en ze zeggen dat het af is als de redacteur ook klaar is. Over tien dagen dus. Ze zetten er vaart achter.’

‘Nou ja, ik heb het in zes dagen geschreven.’

Atticus bekeek het omslag van de drukproeven en las de nieuwe titel hardop voor. ‘*Waarom mannen huilen in hun auto.*’

‘Ja, dat,’ zei Campbell.

Atticus had iets van een eerbiedwaardige Britse legerofficier. Hij hoefde de werkelijkheid niet de baas te zijn, de maat te nemen of tegen te werken, maar moest die gewoon uitzingen. ‘*De crisis van de mannelijke identiteit in de eenentwintigste eeuw,*’ las hij.

‘Mirna vindt die subtitel goed,’ zei Campbell. ‘Maar de Amerikanen vinden het niet typisch “zelfhulp”. Ze werken aan iets beters.’

‘Okidoki.’

Campbell voelde zich lichtelijk onzeker. ‘Denk je dat het oké is?’

Hij verwachtte geen antwoord van Atticus. Die liet nooit aan Campbell merken of hij zijn daden goed- of afkeurde.

‘Gut, ik twijfelde of je het wel aan Mirna moest aanbieden,’ zei hij. ‘Het is niet echt haar ding. Daar is het een te chique uitgeverij voor. Niet beledigend bedoeld.’

‘Snap ik. Maar ze hebben gewoon iets commercieels nodig.’

‘Ja.’

Atticus spoelde de calvados rond alsof het mondwater was. Hij zei dat hij er zijn twijfels over had om de auteur op het omslag helemaal weg te laten. Hij had hier geen ervaring mee, maar was het niet beter om iets van een pseudoniem te hebben?

Campbell legde zijn beide handen op tafel. ‘Ik heb een ideetje. Kreeg ik net vandaag. Ik weet dat we niet veel tijd hebben, maar stel dat we een be-

kende, knappe acteur op het omslag zouden zetten, eentje die de auteur kan spelen?’

‘Om de promotietour te doen en de tv?’

‘Ja. We kunnen hem coachen. Zorgen dat hij geloofwaardig is. Hem tekst geven. Hij is dan de ultiem sensitieve vent, en dan zetten we zijn naam op het omslag.’

‘Kies de juiste man en we slijten er een miljoen,’ zei Atticus.